

POGAJŅAJ BÓŅ

ČAS OPIS EVANĢELSKICH SERBOŅ

4. čislo

Budyšin, apryl 1974

Lětnik 24

Z přédowanja na kublanskim dnju

„Ale w tych dnjach, jako ličba wučomnikow přiběraše, nasta mórkotanje Grjekow přećiwu Hebrejskim, zo woni jich wudowy we wšédnej službje zanjechachu.“

„Cyrkej a Serbja“ je tema tutoho kublanskeho dnja. „Cyrkej a Grjekoj“ je problem našeho teksta. W jednym běše přénja křescanska wosada w Jerusaleme podobna našim wosadam w serbskej Hornjej Lužicy. Wona bě dwurěčna. Hłowna rěče běše hebrejska, aramejska. Někotři křescenjo pak běchu we wukraju wotrostli. Po nabožinje běchu Židža, ale rěčachu grjeksce tak kaž najwjace w romskim kejšorstwje. W starobje pak běchu so wróćili do Jerusalema, někotři běchu so křescanstwu přizamkli, rěčachu pak rad mjz sobu w grjekskej mačerščinje. Runje my Serbja móžemy to derje dorozumić. Ale z tym je nastal problem „cyrkej a Grjekoj“, a to so sta „w tych dnjach, jako ličba přiběraše“. Naša džensniša situacija je hinaša. My smy žiwi w času, w kotrymž naša ličba wotběra. Wšudžom so z tutym problemom zaběraju, tak tež na poslednej sakskej krajnej synodze w Drježdžanach. Naš biskop pak k tomu přispomni, zo to njetrjeba być pomjeńšenje k smjerći, ale k žiwjenju, dokelž leži w tym za nas swěrných proces čisćenje. Wo tym njechamy pak nětko dale rěčeć. Naš tekst nas do cyle hinašeje situacije dowjedže, ale tež tam pod idealnymi wobstejnoscemi nasta mórkotanje. Tajke něšto je drje čłowske, ale wobčežowace. Profeta jo šwika: „Kak, zo ludžo mórkotaju w swojim žiwjenju? Kóždy mórkotaj na swoje hrěchi!“ (Zrudny kěrluš 3, 39) Čehodla je grjekske džěl wosady tehdom mórkotaj? Jich wudowy buchu we wšédnej službje zapomnjene a zanjechane. Wězo, hdyž so tajke stawa, mórkota čłowjek. To je pola našich džěci tak. Běda, hdyž smy něšto sobu přinjesli a smy jedne džěco zabyli abo jemu přemało dali! To njeje jenož pola džěci tak. Jako hnydom po wójnje cyrobizny skutka pomocy rozdžělichmy, jerje, muku atd., njemóžachmy přeco wšitkich spokojeć. Wězo nasta potom tež mórkotanja, hóršenje: „Čehodla tón a tamny, a ja nic!“ Tajke něšto je mjzrace, ale čłowske, natureske a ma swoje přičiny. Tu w našim teksće leža přičiny w dwurěčnosći wosady. My znajemy tajke něšto tež z našich wosadow. Druhy jednaše so wo lěpše kemšace časy. Pak čujachu so Němcy, pak Serbja w tym nastupanju zanjechani. Druhy jednaše so zaso wo druge wěcy. Nas nětko zajimuje, kak su spytali, w prawosadže tute mórkotanje, kotrež woprawdže rjane njebě, wotstronić. Słyšmy tohodla dale na to, što naš tekst praji:

„Tuž zwolachu ći dwanaćo zhromadžiznu wučomnikow a džachu: To so njesluša, zo bychmy so Božeho słowa wz dali a služili při bliđach.“

Fakt bě, zo běchu japoštołjo hoberski nadawk na so wzali, nic jenož přédować, ale so tež wosobinsce we wulkej wosadže starać wo wudowy a chudych, kaž so to słuša po zakonjach křescanskeje lubosće. Ale z grjeksce rěčacymi wudowami njemóžachu so tak derje dorozumić, je tež tak derje njeznajachu. Nětk pak njepytaja japoštołjo winu we wobstejnoscach — w dwurěčnosći —, ale sami při sobi. To leži w tym, hdyž praja: „To so njesluša!“ Tak sami seji porokuja, dokelž su chcyli sami wšo činić, so starać wo dušu a wo ćělo. My chcemy z toho wuknyć, hdyž něšto klaca we wosadnym, w powołanskim, w swojnym žiwjenju, zo najprjedy njepytamy winu pola druhich a we wobstejnoscach, ale při sobi. A to dyrbymy potom tež woprawdže přidać, kaž tu wučomnicy. A nětko jich namjet:

„Tohodla rozhladaće so wo sydow mužach mjz wami, kotřiž maja dobru chwalbu a su połni swjateho Ducha a mudrosće, kotrymž bychmy tu prócu poručili.“

Woni pytaja potajkim sobudžělačerjow. Tež naš krajny biskop je znowa na synodze prajił, zo sej runje džensniša situacija žada, zo bychmy so rozhladowali po pomocnikach, po lajkach. Naše kublanske dny maja zmysł a wotpohlad, lajkow wočahnyć za službu w našich wosadach. Ja wěm, zo je wjele mjz wami, kiž swěru na někajke wašnje sobu džělaju w cyrkwi. W našim teksće pak dale steji, pod kotrym wuměnjennom dyrbymy sobi tajkich pomocnikow wuzwolić. Tři dypki su mjenowane: Sprénja dyrbja měć „dobru chwalbu“. Hotowy a dokonjany nichtón njeje, to je wěste. Ale někak dobre mjeno dyrbi tola měć. Pola nas chcyše něhdy cuzy, kiž běše so k nam přesydlil, rady w cyrkwi přistajeny być, ale jenož z finacielnych přičin. W prjedawšej wosadze njebě so starał wo cyrkej, swoju přénju žonu běše wopušćil a z drugej bě hromadže žiwy był. My njechamy nikoho suđić abo samo zasudzić. Ale za přénje njebě wón kmamy za džělo we wosadze. Druhi dypk: „a su połni swjateho Ducha“, kaž pozdžišo wuraznje wo Sčěpanje rěka „muž połny wěry a swjateho Ducha“. Bjez wěry njeje móžno, w cyrkwi sobu džělac. Tež tajke je so druhy stało. Treći dypk: „mudrosć“. To rěka, wón dyrbi so wustejeć na swoje džělo. Štož je zwučeny, z hłowu džělac, njeje kmamy za pohrjebnišćo, a štož džěla z ruku, njesluša do bėrowa.

„A ta rěč so cylej zhromadžiznje spodobaše, a wuzwolicu Sčěpana, Filipa, Prochora, Nikanora, Timona, Parmena a Miklawša Antiochiskeho.“

Što nam tute cuze mjena praja? Zo su tehdom tutych sydow diakonow a pomocnikow sej hišće pod štwórtym aspektom wuzwolili, mjenujcy pod narodnym a rěčnym. Woni su wšitycy po mjenje — a najskerje tež po rěči — Grjekoj, zo njebychu grjeksce wudowe dale zanjechane byle. Haj, do dwurěčnych wosadow słušeja tež tajcy, kiž wobě rěči rozumja a rěča. Naša sakska krajna cyrkej je so přeco po tym měla. My potom dalje wo tym słyšimy, pozitiwnje a negatiwnje.

„Tych woni před japoštołow postajichu, kotřiž so molđachu a položichu ruce na nich.“

Bjez modlitwy a bjez Božeho žohnowanja njeńdže we wosadnym ani docyla w křescanskim žiwjenju!

„A Bože słowo rosće a wučomnikow bu w Jerusalemeje bórže jara wjele. A tež wjele z měšnikow bu wěrje poslušnych.“

Mórkotanje je zastało, přičina k tomu je wotstronjena. To ma swoje dobre plody w dalšim wosadnym žiwjenju. To wobswědča nam tu poslednja štučka našeho teksta. Dokelž ničo wjace w puću njesteji, dokelž ničo dale njezadžěwa ani njehaći, móže Bože słowo rosć. A hdyž w započatku rěkaše — po Lutherowym originalnym přeloženju —, zo to so sta w tych dnjach, jako wučomnikow wjele bu“, tak namaka so nětko tu pokročowanje „jara wjele“. A wyšina leži tež w tym, zo samo měšnicy k wěrje přinđu. To wěmy z misionkich polow. Najdlěje wobaraja so přećiwu nowej wěrje zastupnicy stareje, měšnicy pohanskeje nabožiny, dokelž su z njej wosebje zaplěćeni, dokelž tež jich wšědný chlěb wot toho wotwisuje. Ale su-li so potom jednoho dnja wobroćili, je to wulki wuspěch. Tak běše to tehdom w tamnych dnjach. Zo tak pola nas njeje, wo tym hižom rěčachmy. A tola hišće njeje wšitkich dnjow kónč. Za narodne prašenje plaći, při wšém wotebėranju tež na tutym polu: „Trać dyrbi Serbstwo, zawostać.“ Kak dolho? To nichtón nje-wě. Jenož my dyrbymy swěrní wostać. A ewangelij a wěc cyrkwe steji pod Knjezowym slubjenjom: „Njebo a zemja zahinjetej, moje słowa pak njezahinu!“ Hišće džensa plaći, štož je před wjace hač sto lětami Kilian prajił: „Serbja, zachowajće swěru svojich wótcow rěc a wěru!“ Hamjeń.

La.

K 90. narodninam prof. dra. Antonina Frinty

Serbam njetrjebamy hakle tohuo wuznamneho českého uniwersitneho profesora předstajíc. Wón takrjec slůša do galerije serbskich wědomostnikow, přetož Serbam je wěnował cyły rjad swojich wědomostnych džěłow. Prof. Frinta je ewangelski křesćan a je so tež jako tajki prócował, Serbam pomhać. W swojim žohnowanym a dohlim žiwjenju je we wšelakich českých ewangelskich časopisach wulku ličbu nastawkow wozjewjał, zo by z tym znajomstwo wo Lužicy a jeje słowjanskich wobydlerjach rozšěrjał. Wón je měł wjele zrozumjenja za ekumenizm. Lěta dołho je byl sobustaw předstejerstwa Kostnickeje jednoty, zwjazka ewangelskich křesćanow w Českosłowakskej. Jako předsyda tuteje organizacije bě so wobdžělil na VII. kongresu Swětoweje protestantskeje ligi w Poděbradach a je tam w lěće 1936 porěčał wo njezbožownym položěnjju ewangelskeje cyrkwyje we Lužicy, štož nastupa serbsku řeč a synlu germanizaciju mjez Serbami docyła. Wjele lět je redigował „Słowjanski přehlad“, w kotrymž je wosebje swój zajim wěnował lužiskim Serbam, kotrychž chcychu nacistaw wutupuć. Po zawrjenju serbskeje čišćernej je Serbam zmōžnił, zo mōžachu pod pseudonymami pisać wo swojich zrudnych poměrach. Hdŷz bě swój doktorat filozofije zložil, na což bě so přihotował na Praskej a pozdžišo na Pariskej uniwersite Sorbonne, bě namjetowany za docenta na Karlowej uniwersite w Praze, ale rakuske statne zarjady tuton namjet wotpokazachu, dokelž bě podhladny jako panslawist a jako bliski přecel swojeho wučerja prof. dra. T. G. Masaryka, kotryž tehdom hižo we wukraju džělaše za samostatnosć českého naroda. Hakle nowe česke knjezerstwo postaji Frintu za docenta słowjanskich řečow, wosebje za fonetiku.

Bórže po wobsađenju Českosłowakskeje přez fašistow bu Frinta kruće přeslyšowany. Dołho běchu jeho hižom wobkedžbowali. Wjele drohotnych knihow jemu wzachu, jeho přihotowane manuskripty a jeho korespondencu, štož so jemu ženje wjacere wróća njeda. Wot njeho chcychu wědžec, štó je nastawki wo přescěhnanjach Serbow podawał. Wšitko to pak njemōžeše wotdžeržować, zo nje-

by skradžu dale džělał a so wěnował prašenjam Šleskeje a Lužicy. Z Vladimřom Zmeškalam džělaše hromadze, kotryž tehdom hižom přihotowaše wzrodženje narodneho žiwjenja lužiskich Serbow w přichodnym powōjnskim času. Džěl tuteje akcije běše, zo přeceljo z Čech podawachu Čerwjenej armiji informacije wo eksistenciji najmjeńšeho słowjanskeho naroda, kotryž ma swoju domiznu wokoło Budyšina a Choćebuzy.

Hakle po wōjnje w lěće 1945 bu dr. Frinta za profesora Karlowej uniwersity w Praze pomjenowany. Wón bu naslědnik prof. Páty, kotrehož běchu fašiscy zamordowali. Hakle nětk nastachu jeho hłowne džěla, kotrež so zaběrachu ze serbskej tematiku, wosebje z literarno-historiskej. Jako wučomc Adolfa Černeho bě derje přihotowany, rozšěrjeć znajomosć wo serbskej kulturje. Nimo serbsčiny přednošowaše na uniwersite tež wo bolharskej literaturje. Nimale wšitke słowjanske řeče wón znaješe a wjele z nich přeložowaše. Wón so prócowaše, zo bychu Słowjansko so mjez sobu zblížili. Wšako maja słowjanske řeče tak wjele zhromadneho, zo mōža so mjez sobu dorozumić. Do wšitkich słowjanskich krajow bě pućował, zo by so zeznał z poměrami wšitkich słowjanskich ludow při tym stajnje zběrajo material za swoje wědomostne džělo. Mało je znate, kak je wuske styki měl ke Kašubam.

Frintowe najwobšěrniše džělo w sorabistice je kniha „Lužiscy Serbja a jich pismowstwo“. Zajimawe je jeho džělo, w kotrymž so zaběra z nabožnymi a cyrkwinskimi wurazami. My njemōžeme wšitke jeho džěla tu mjenować.

Waženy a luby knjez profesoro, hdyž, da-li Bóh, 14. 6. 1974 swjećiće swoje 90. narodniny. My wobdžiwamy Waše wulke džělo k lěpšemu wšěch Słowjanow. We Was widžimy potomnika husitskich wojowarjow, kotřiž zaměrnje a njebojaznje dopředka kročachu. Wam so džakujemy, zo sće tak wulce wobohačil serbski narod. Wšo dobre Wam přejemy k Wašemu wuznamnemu jubilejeju a prosymy Boha Knjeza wo bohate žohnowanje za Was.

Miroslav Hloušek

Són serbskeho fararja

Jako běch w Budestecach za fararja, běše tam wašnje, zo měješe jedyn z naju duchownych spowědž, kotraž bě stajnje do kemšow, liturgiju na kemšach a wozjewjenja. Tak mōžeše tón druhi swoje cyłe přihotowanja a mysle na přédowanju, serbske a němske, zložić.

Mi so džiješe: Hdŷz njedželu rano do kapalnje zastupich, wuńdže mój zastojnski bratr, kotryž měješe tu njedželu wołtarnu službu, do cyrkwyje. Ja mějach hišće dosć chwile a sydnych so na lawku při Božim dōmje, zo bych so tam ze serbskim přédowanjom zaběrał. Wšako běch serbsčinu hakle jako student nawuknył

a dyrbjach so na serbske přédowanje dokładnišo přihotować hač na němske. Z Božeho domu klinči mjeztym spěwanje wosady. Ale nadobo wšo wočihnje. A hižom přileići chěbětár wokoło rōzka: „Knjez duchowny, Wy dyrbiće na klětku. Wosada je žno z hłownym kěrlušom hotowa.“

Ja hrabnu swoje přédowanje a chwataw ze zmwowacy* talarom přez kapalnju na klětku. Po puću bě mi hibićiwu serbski chěbětár hišće perikopiske knihi podał. Wosada bě mje ze šibałowym posměwanjom powitała.

Hdyž wulke čorne perikopiske kni-

Pisane wokno w Rakecach

hi wočinju, so z strōželemi dohladam, zo su to němske. Tuž je so Zwahr Max mylił — přeni kroć w jeho dołhej službje. Nětk wšo ničo njepomha, ja dyrbjju, tak derje kaž mōžu, tekst do serbsčiny přeložować. Druhdy počnu jakotać, dokelž so chětře na prawe słowo dopomnić njemōžu.

Hdyž bě so wosada zaso sydnyła, widžach na wobličach spodžiwanje, a tež stary cyrkwinski předstejer na łubi přede mnu z hłowu wije. Sym tak špatnje přeložil?

Nó haj, ja započnu z přédowanjom. Ze zawodom cyle derje džě, zo ani do koncepta hladać njetrjebam. Tuž mje něchtó wotzady za talar skuba mi šepťajo: „Knjez duchowny, nětkle su němske kemše!“ Tuž potajkim njebě so Zwahr Max mylił, ale ja. Ja běch tola kruće mjenjenja, zo su džensa serbske přenje.

Ja swoje přédowanje znova započnu a nětko w swojej němskej maćernej řeči. Ale džiwne — to so mi tak prawje radzić nochce. Je mój njeměr na tym wina? Hladajo do wosady widžu, zo je zaso njespokojna. Zady hižom někotři z Božeho domu won du. To so tola hišće ženje stało njebě.

Zaso mje něchtó wotzady za talar skuba, tón raz mój zastojnski bratr: „Praj, w kotrej řeči přėduješ? Dyrbi to snadž laćonski być?“

W tym wokomiku so domasach, zo běch so prócował italsce řečec. (We wōjnje běch 3 lěta w Italskej byl a tamnu řeč dosć derje sej přiswojił.)

Na to wotućich. Bohu budž džak, jenož sōn to běše.

Tak mōže so zeńc tomu, kiž dyrbi „w cuzych“ jazykach přédować.

farar na wuslužbje Bětnar

„Pomhaj Bóh“ mōže jenož wobstać z Wašimi šćedriwymi darami na konto
4962-31-680134
Serbska superintendentura

Z Afriki

Algeriska a Tunesiska w sewjernej Africe bêtej 1973 domapytanej přez wulke powodźenje. W srjedźnej Africe pak pobrachowaše woda a mokrota. W Etiopiskej bě 2,5 milionow čłowjekow, kiž běchu wohroženi, trajaceje suchoty dla, z hlodom mrěć. We woběmaj padomaj móžeše akcija „Chlěb za swět“ wěstu pomoc přinjesć. Prezident „Čerwjeneho pojměsaca“ w Tunisu je prezidentej „Čerwjeneho křiža“ w NDR pisał, zo je jeho spěšna pomoc jara pohnuła, a prosy wuraznje, akciji „Chlěb za swět“ ewangelskich cyrkwjow so wosebje wutrobne džakowac. — Moskowski patriarch je wozjewił, zo chce Etiopisku wopytać. W tamnišej ortodoksnej cyrkwi je wjace hač 8 milionow křesćanow. Kejžor Haile Selassie je tež křesćan. W stolicy Addis Abeba je sylny křesćanski rozhłosowy sćelak. Haile Selassie chce z mohammedanskim statnym šefom w Sudanskej, to je Gaafar Mohamed al Numeri, k Romskemu bamžej Pawoľej VI. pućowac. Woni chcedža tam rećeć wo přichodže Jerusalema. — We wuchodofriskim staće Burundi knježeše wulki njeměr. Domorodne kmjeny su so jedyn přećiwu druhemu pozběhnyli. Tysacy wohroženi su čekali do susodnej Tansanije, hdžež je tež poměrnje wjele křesćanow a hdžež je so wosebje Lutherski Swětowy Zwjazk starał wo čěkanow. Čěkanske hubjenstwo je džensa wosebity problem na swěće. Wono je nastalo přez katastrofy, zemjerženje, powodźenje, suchotu, ale předewšěm tež — kaž runje mjenowane — přez wójnu a zběžk.

Tajke je so tež stało w Mozambique. To je dalši wuchodoafrikski stat, kiž je nětko hišće portugalska kolonija. Tam mamy hižo 10 lět trajace hibanje wo swobodu a njewotwisnosć. Tež wottam je dyrbjala Tansanja wjele čěkanow přijec a hospodować. Wosebje šwikać ma so, zo w Mozambique wojacy kolonialneje mocy jara surowje zachadžeja a runjewon tysacych domorodnych zamorduja. Přeciwo tomu staj dr. Philipp Potter, generalny sekretar ekumeniskeje rady w Genfu, kaž Romski bamž Pawoľ VI. raznje protestowaljo. La.

Španiska. Katolski biskop z Astorgije, nawjednik ekumeniskeho wotřjada pola španiskeho episkopata, je so jako přeni španiski katolski biskop wobdželił na synodze ewangeliskeje cyrkweje tutoho kraja.

Chasow. *Služće sebi jedyn druhemu z tym darom, kotryž je kóždy dóstał jako dobri zastojnicy wšelkeje Božej hnady.* Z tutym słowom swjateho pisma rozohnowa so w džakownosći a hlubokej čěsćownosći br. Arnošt Grofa w mjenje wšitkich Chasowskich sobotu, 16. 3. 1974 na Radworskim pohrjebnišću z lěkaru sanitetnej radźičelku dr. med. Haňžu Thielmannowej rodž. Kubašec. W němskej a serbskej reči wuzběhowaše, kak je so njebočićka swěru starała wo kóždého choreho. Wona je swoje bohate medicinske wědženje

nałožowała w službje na chorych. Hač do poslednjeho lěta swojeho žiwjenja je zwólniwa byla, ze swojimi darami bédnym a chorym pomhać, njech bě tež w nocy.

Wusko bě wona zwjazana ze swojej serbskej domiznu, ze svojim lubym Chasowom, hdžež bě so 15. 7. 1897 w na maľej burskej žiwnosći narodžila. Na wšelkich němskich uniwersitach bě studowala. W Heidelbergu swój eksamen zložiwši bě potom jako asistentna lěkarka při někotrych chorownjach džělała. Wot lěta 1931 do 1951 bě ze swojim mandželskim, kiž běše tohorunja lěkar, w Poľnicy (Pulsnitz). Hdyž dyrbyše mandželski čorosće dla swoju

duchownych, kotriž na druhi džer tam a tam, zwjětsa drje w swojej ródnej wosadze, swjećachu swoju přenju Božu mšu — swoju primicu — na swjatočne wasnje. Tak bě za Njebjelčansku wosadu njeđžela Okuli wuznamna, dokelž młody wosadny Jurij Waľda tam nastupi swój měšniški puć.

Swjedženski čah z wjele pyšnymi družkami přewodžeše młodeho měšnika do Božeho domu, kiž bě wězo nabitý poľny.

Wjele hosći bě na swjedžensku hosćinu do Worklečanskeje noweje korčmy prošene, mjez nimi tež Serbski superintendent.

Wječor w 6 hodž. zhromadžichu

Rakečanski Boži dom

praksu w Poľnicy pušćić, přesydlili so dr. Thielmannowa ze swójbu do Chasowa do staršiskeho statoka, zo by wjesny ambulatorij w Njeswaćidle jako direktorka přewzała. Na 25 lět je mjez nami jako lěkarka skutkowala. Wjele woporniweje lubosće je wusywała a za to wjele dowěry a wutrobneje džakownosće žnjała.

Jejn syn, dr. med. Klaus Thielmann, absolwent Rozšěrjeneje serbskeje wyšeje šule, kotryž wuběrnje serbsce reči a so k Serbstwu swěru wuznawa, je jako slědžer a docent při uniwersite w Jena.

W staršiskim domje bě njebočićka nětk zaso kaž w młodych lětach zjednočena ze swojej sotru Marju Kubašec, našej serbskej spisowacelku.

Njeswaćidlski farar zložil swoje čelne předowanje na słowo japoštoła Pawoľa z lista na Romskich:

Žadyn mjez nami njeje sam sebi žiwy a žadyn njewumrě sam sebi.

Hdyž smy žiwi, smy Knjezej žiwi.

Hdyž wumrěmy, wumrěmy Knjezej. Njeh smy žiwi abo njeh wumrěmy, my smy Knjezowi.

Wulka wosada, katolskeho a ewanskeho wěrywuznaća, Serbja a Němcy, bě drohu zemrětu na jeje poslednim puću přewodžala. Znamjo, kak su ju wšitcy lubo měli, našu swěru Serbowku.

Njebjelčicy. Sobotu, 16. 3. 1974 wuswjeći biskop Gerhard Schaffran w Drježdžanach 15 młodych katolskich

so hosćo a wosadni znowa w Njebjelčanskim krasnje wobnowjenym Božim domje na wječorny nyšpor. Při tym so hraješe wot młodžiny bibliska stawizna wo Samuelu, kak bu wón powołany za profetu. Zawěrnje přijomna mysl za swjedžen primicy Radworski farar Józes Nowak je ju spisał. W lěće 1953 při skladnosći zloteho jubileja arcyměšnika Žura w Ralbicach bě so přeni kroć předstajila a před něhdže 10 lětami při primicy fararja Rjedy druhi raz.

Tajke džiwadło wot lajkow předstajene nas wosebje hnuje. Nětko wšak je tež reč tuteje hry čista a nadozna serbsčina. Njezapomnita nam wšěm wostanje scena, kak nan Elkana a mać Hana přiwjedžetaj swjateho synka do templa, zo byštaj dopjelniłoj swoje slubjenje a Samuela do Božej služby podaloj. Staršej so wróćitaj dom, a synk wostanje w templu. Styskny wokomik! Tak pak to je a dyrbi być, hdyž Bóh do služby woła, mamy wšelkeho so wzdać.

Na kóncu nyšpora wudžělowaše młody měšnik přiwuznym a wosadnym žohnowanje z napoľženjom rukow.

Štóz je znał Njebjelčansku cyrkej do ponowjenja, je cyle wěšće překwapjony wot noweje rjanosće tutoho Božeho domu. Tónle wjesoły, swjedženski barok! Ja wšak sćicha žaruju wo prjedawše serbske moćiwu w njej.

Kublanski dzeń

Póndželu, 25. 2. 1974, bě so 110 Serbow w Budyšinje zešlo. Tema tu-toho dnja rěkaše:

Serbja a cyrkej.

Hižom předowanje fararja Gerata Lazara-Bukečanskeho steješe pod tutej myslu.

Knjěz dr. Frido Mětsk, wědomostny sobudźelačér Instituta za serbski ludospyt w Budyšinje, zaběraše so z tutej maćiznu jako historikar. Na zakładze bohateho pilnje a swědomiče zezběraneho materiala dopokaza wón, kak za čas feudalizma knježerstwa a knježkojo a tež cyrkej, kotraž bě tehdom jedyn džěl knježaceje woršty, so serbska rěč zakazowaše abo druhdy wo něšto malo spěchowawaše, kaž to runje feudalnej woršće tyješe. Skromnuške popřate lěpšiny njewuchadžachu ženje z lubosće k Serbstwu. Tak wući marxizm. Tak nam wujasni přednošowar, na kotrehož přednošk přitomni z respekтом posluchachu. Z bohatym přikleskom džakowachu so referentje.

Serbski superintendent doda popołdnu z přitomnosće a bliskeje zańdženosće, kajke možnoy su nam ewangelskim Serbam přez cyrkwinski zakoni date. We wobłuku našeje cyrkwy njeby so stało, zo by tak wulka a dosć serbska wosada, kaž je to katolska w Kulowje, dóstała němskeho fararja.

Předsyda Serbskeho cyrkwinskeho dnja, farar Gerat Lazar-Bukečanski, přeprašowaše wutrobnje na naš lětuši swjedenj w Rakecach 22. a 23. junija.

Klukš. Hižom w poslednim čisle pisachmy w kublanskim času našich pačerskich džěci. Njeh je k tomu hišće dodate.

Hdyž běchmy my Klukšenjo w hospodliwej Wjazońcy, spominachmy na něhdušeho Wjazońčanskeho diakona Jana Bohuměra Kühna, kotryž bě pozdžišo Klukšanski a je wobstaral 2. wudaće serbskeje biblije. Z Wjazońcy běchu w lěće 1830 česlojo do Klukša přišli, zo bychy pomhali wotpalenu wjes znowa natwaric.

Srjedu a štwórtk přihotowachmy so na njedželsku Božu službu, kiž mějachmy my jako hosćo na starosci.

Pjatk běchmy w Drježdžanach ze wšelkich wosadow Budyskeje eforije 120 džěci. Farar Werner nam w Křižnej cyrkwi Bože słowo wułożowaše a nam tež něšto powědaše wo stawiznach tutoho Božeho domu. Něšto pozdžišo stejachmy před katolskej Dwórskej cyrkwi, hdžež nas kaplan Pjeh — nam zdžěla hižom znaty — lubje witaše. Tež Prawoslawnu cyrkej wopytachmy. Tam mějachy hólcy a holcy dosć prašenjow. We wosadnym domje swj. Lukaša spěwawaše kantor Werner z nami a farar Schlegel nam pokazowaše swětlowobrazy z dalokeje Afriki.

Sobotu dopołdnja rěčachmy wo přeněj křesćanskej wosadze w Jerusalemj. Mjez tym nas wopyta superintendent Arnold. Po wobjedze dońdžechmy sej na rjany Picho.

Njedželu na kemšach podžakowachmy so wosadze za lube hospodowanje a popołdnu so zaso wšitcy hromadze zetkachmy w Budyšinje. Tam nam zahra skupina młodeje wosady nowe spěwy. Fritz Reschka z Drježdžan bě tež lětsa mjez nami a na swoje dobre wašnje k nam porěča.

Z dobrymi a rjanymi nažiwjenjemi so džakowni dom wróćichmy.

Z wosebitej pilnosću bě so wo tute dny starał Jan Mickel, naš „Jugendwart“. Jemu a jeho swjobje słuša nas wutrobn džak.

Rakecy. Naš swěrný serbski wosadny Jan Šewčik je 16. 2. 1974 na Božu prawdu wotešoł, a 19. maleho rózka jeho wotemřete na Rakečanskim nowym pohrjebnišću k poslednjemu měrej pochowachmy. Čělnje předowanje bě zložene na Ochranowske hesło tutoho dnja:

*Njespušćejmy so sami na sebję,
ale na Boha,
kiž z mortwych zbudži.
(2. Kor. 1, 9)*

Po přeču zemřěteho, kiž bě swój pohrjeb doprědku nadrobnje zryadował, wučita wosadny farar štučku z basnje Jurja Šewčika, bratra njebočičkeho, kiž bě wěnowana młodymaj slubjenymaj fararej Geratej Lazarej a Hance Wyrgačec.

*Wy serbski luźik lubujeće,
Wy wótcow rěč sej česćite.
Wy wuchować a zdžerjeć chceće
nam pomhać kubla narodne,
kiž něhdy z ruki Božej
su našim wótcam darjene.*

My zrozumimy přeče Jana Šewčika. Z tutymi słowami njeboh bratra bě tak prawje tež jeho horca, woporniwa lubosć k Serbstwu wuprajena.

8. 8. 1903 bě so w Komorowje pola Rakec w burskim statoku narodzil. W jeho ródnej wsy bě za jeho młode lěta sylne serbske narodne žiwjenje, kotrehož zepěra běše Šewčikec swjobja. Jan Šewčik bě najprjedy w ratarstwie džětał. W lěće 1941 dyrbyše do wojny a so z njeje wróci 1946. W tutech lětach bě so woženil z Idu Pěterec z Lipinow. Wobj mandželskaj běštaj sebi přezjedne w lubosći k Serbstwu.

Po wojnje běštaj so přesydlili do Hósku, hdžež bě njebohi džěla při železnicy přewzał. 1965 bě wón čezko znjebožil, zo dyrbyše swjobje džěla so wzdać a do domu za starych w Rakecach so přesydlit. W Rakecach so swěru wobdžěli na serbskich kemšach, na serbskim a němskim politiskim žiwjenju. W domje za starych bě znata wosoba, dokelž pilnje měsačnje naš Pomhaj Bóh roznošowaše. Štó po nim tutón nadawk přewozmje?

Z hnujacej lubosću so staraše wo swoju nimale slepu mandželsku. Wona nětk z bolosćemi žaruje wo njeho.

Na Kublanskim dnju w Budyšinje na njeho spominachmy. Rjadujo swoje zemske naležnosće do swojeje smjerće bě 100,— hr wotkazal za Pomhaj Bóh.

Pobožny a swěrný Serb je wot nas wušoł.

Njeh wotpočuje w měrje.

Wěčne swětło njeh so jemu swěći.

Wjele noweho žiwjenja wotuća w nalěcu. Tež tam, hdžež měnjachmy, zo žaneje nadžije wjace njeje. Wostańmy pak stróžbi: Hdyž je zdónk stary, njeje wjace wjele wočakować.

Hrodzišćo: W zašłym lěće mějachmy 16 křćenjow a 10 wěrowanjow. 18 džěci so konfirmowachu. Pohrjebow mějachmy 28. Božich službow bě w našej wosadze 105 a to 65 němskich a 13 serbskich we Hrodzišću, 11 we Wichowach a 16 we Bělej Horje. Nimo teho so džeržachu 63 bibliskich hodžinow a 28 nutrnosćow. Na 31 Božich wotkazanjach wobdžěli so 442 wosobow. Z tutech ličbow widzimy, zo měješe tež 1973 kóždy, kiž to chcyše, skladnosć, na cyrkwiskim žiwjenju so wobdžělic.

Huska: Křćenjow 24 (36), pačerskich džěci 38 (37), k tomu 3 dorosćeni (6), wěrowanjow 16 (25), pohrjebow 50 (46).

Kolektow: 20 672,80 hr — k tomu zběrki a dary 8 417,— hr.

Nazymu 1974 mamy 100lětny jubilej našeje cyrkwy. Za tutón swjedenj chcemy Boži dom zwonka a znutřka wobnowic. Zwonka je hižom wulki džěl dokonjany. Wosadni su w 2100 hodžinach při tym hać dotal swěru pomhali.

Wažny za nas bě Serbski cyrkwinski dzeń 1973. Rady na njón spominamy a smy džakowni, zo smy jón hospodować směli.

Serbske Bože služby mamy porjadnje kóždy mēsać, a to popołdnu w 16.00 hodž., zo bychy so swěrní Hnašečenjo wobdžělic móhli.

Pomhaj Bóh. Časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jonkroć za mēsać z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-405)